

5 rzeczy, które powinieneś wiedzieć o plastiku jednorazowego użytku

[Link](#)

01-07-2025

© webphotographeer, Getty images

Wszyscy widzieliśmy zdjęcia – sterty plastikowych odpadów dryfujących po morzu. Codzienna fala plastiku i innych śmieci wyrzucanych na nasze plaże. Sceny żółwi i ryb zaplątanych w porzucone sieci rybackie. A jednak wszystkiemu można zapobiec.

UE zajmuje się 10 jednorazowymi plastikowymi przedmiotami najczęściej spotykanymi na plażach Europy i promuje zrównoważone alternatywy. Podczas gdy dla wielu Europejczyków pokrywki i kapsle przymocowane do butelek stały się symbolem tego wysiłku, kryje się za tym większa historia. Oto dlaczego.

1. 32 miliony ton odpadów z tworzyw sztucznych rocznie w Europie

Prawie 32 miliony ton odpadów z tworzyw sztucznych jest generowanych co roku w Europie. W Europie Zachodniej [średnie roczne zużycie plastiku wynosi około 150 kg na osobę](#) — ponad dwukrotnie więcej niż średnia światowa wynosząca 60 kg.

Globalne zużycie plastiku przyspiesza. Ponad połowa plastiku, jaki kiedykolwiek wyprodukowano, [została wyprodukowana od 2000 r.](#), a do 2050 r. zamierzamy podwoić naszą obecną globalną roczną produkcję.

[Szacuje się](#), że tylko **9% wyprodukowanych kiedykolwiek tworzyw sztucznych** zostało poddanych **recyklingowi**, a 12% zostało spalonych. Pozostała część jest nadal używana lub została wyrzucona na wysypiska śmieci lub uwolniona do środowiska, w tym do oceanów.

2. 80% śmieci morskich to plastik

Śmieci morskie odnoszą się do wszelkich wytworzonych przez człowieka przedmiotów, które trafiają do środowiska przybrzeżnego lub morskiego. Główną przyczyną jest złe zarządzanie odpadami i zaśmiecanie lądu, chociaż działalność morska również przyczynia się do problemu.

Według [UNEP](#) tworzywa sztuczne stanowią około 80% śmieci morskich. W miarę jak ilość odpadów z tworzyw sztucznych stale rośnie, systemy gospodarki odpadami stają w obliczu coraz większej presji. Podczas gdy większość odpadów z tworzyw sztucznych jest poddawana recyklingowi, spalana lub odpowiednio utylizowana, część tych odpadów jest źle zarządzana i trafia do naszych mórz.

Jednym ze źródeł tego typu śmieci morskich są jednorazowe tworzywa sztuczne.

3. Plastikowe nakrętki w pierwszej dziesiątce jednorazowych plastików na plażach

Plastikowe nakrętki i pokrywki występują w naturze 2–3 razy częściej niż butelki, co oznacza, że ludzie mają tendencję do poddawania recyklingowi butelek bez nakrętek.

Należą do 10 najczęściej spotykanych jednorazowych przedmiotów plastikowych na europejskich plażach, obok takich przedmiotów jak słomki i mieszadełka, balony i patyczki do balonów, pojemniki na żywność, kubki na napoje, niedopałki papierosów czy plastikowe torby.

Założenie zakrętki na butelkę zwiększa szanse na jej poddanie recyklingowi razem z butelką, co pomaga nam zmniejszyć zanieczyszczenie plastikiem i zapobiega połknięciu zakrętek przez zwierzęta, co mogłoby mieć negatywny wpływ na ich zdrowie i nasze.

Od lipca 2024 r. w UE opakowania na napoje muszą mieć przymocowane nakrętki i wieczka.

4. Plastikowa butelka wytrzyma 6 razy dłużej niż Ty

Rozkład plastikowych butelek trwa bardzo długo, od 450 do 1000 lat na składowiskach. Nawet wtedy nie znikają one całkowicie – rozpadają się na coraz mniejsze kawałki, ostatecznie stając się mikroplastikiem. Jest to poważny problem środowiskowy, ponieważ przyczynia się do zanieczyszczenia składowisk i oceanów plastikiem.

Dlatego UE wprowadziła dyrektywę w sprawie tworzyw sztucznych jednorazowego użytku ([dyrektywa SUP](#)), która obejmuje cel oddzielnej zbiórki 77% plastikowych butelek do 2025 r. (wzrost do 90% do 2029 r.). Ponadto, butelki na napoje PET muszą zawierać 25% plastiku pochodzącego z recyklingu od 2025 r. Liczba ta wzrośnie do 30% i będzie miała zastosowanie do wszystkich plastikowych butelek na napoje od 2030 r.

Dyrektywa SUP formalnie weszła w życie 2 lipca 2019 r. Niektóre z jej kluczowych postanowień, takie jak zakaz sprzedaży niektórych artykułów SUP, dla których zrównoważone alternatywy są łatwo dostępne i niedrogie, zaczęły obowiązywać od 3 lipca 2021 r.

5. O 40% mniej jednorazowych plastików na wybrzeżach UE

Na wybrzeżach UE plastik jednorazowego użytku został [zredukowany o 40% między 2015 a 2021 r.](#) Artykuły związane z rybołówstwem zmniejszyły się o 20%, a plastikowe torby zmniejszyły się o 20%. To osiągnięcie jest wynikiem wielostronnych, krajowych, regionalnych i obywatelskich wysiłków wywołanych przez [Dyrektywę Ramową Strategii Morskiej](#).

W niedawno opublikowanym [raporcie dotyczącym trendów w zakresie makrośmieci na liniach brzegowych UE](#) stwierdzono, że ilość makrośmieci morskich (elementów większych niż 2,5 cm) na liniach brzegowych UE spadła o 29% między okresem bazowym (2015–2016) a okresem oceny (2020–2021).

Choć największy spadek procentowy odnotowano na Morzu Bałtyckim (45%), to znaczące działania na Morzu Śródziemnym i Czarnym doprowadziły do imponującej redukcji całkowitej liczby śmieci na plażach.

Więcej na temat dyrektywy UE w sprawie tworzyw sztucznych jednorazowego użytku (SUP)

Producenci jednorazowych tworzyw sztucznych są teraz odpowiedzialni za koszty sprzątania śmieci i kampanie informacyjne, ponieważ dyrektywa SUP ustanowiła rozszerzone schematy odpowiedzialności producenta (EPR). SUP obejmuje również ustanowienie obowiązkowej etykiety dla jednorazowych produktów plastikowych w całej UE w celu zwiększenia przejrzystości dla konsumentów i wspierania świadomych wyborów.

Ponadto wprowadza obowiązkowe cele dotyczące zbiórki i recyklingu jednorazowych butelek po napojach, co ma na celu stworzenie naturalnego popytu rynkowego na recykling.

Pierwsze sprawozdanie dotyczące wdrażania SUP przez państwa członkowskie, oparte na danych z 2022 r., zostanie opublikowane pod koniec roku.

Do 3 lipca 2027 r. Komisja dokona oceny SUP, wykorzystując dostępne dane i dowody, aby ustalić, czy jego cele i środki zostały skutecznie wdrożone we wszystkich państwach członkowskich.

Inne inicjatywy UE mające na celu zwalczanie zanieczyszczenia plastikiem

W 2023 r. Komisja przyjęła [środki ograniczające celowe dodawanie mikroplastiku do produktów na mocy unijnego prawodawstwa dotyczącego chemikaliów REACH](#). Zaproponowała również nowe przepisy mające na celu zapobieganie stratom granulatu plastikowego w środowisku.

Działania te przyczynią się bezpośrednio do osiągnięcia celu 30-procentowej redukcji emisji mikroplastiku, określonego w Planie działań na rzecz zerowego zanieczyszczenia.

Globalne działanie

Zanieczyszczenie plastikiem to globalny kryzys. Żaden kraj nie jest w stanie go rozwiązać samodzielnie. Nadchodzące negocjacje w Genewie w sprawie globalnego traktatu dotyczącego plastiku, które odbędą się od 5 do 14 sierpnia, są szansą dla świata na uzgodnienie wiążącego traktatu, który zmieni sposób wytwarzania, użytkowania i utylizacji plastiku.

UE jest gotowa przewodzić, angażować się i budować mosty, aby osiągnąć ambitny cel w Genewie, który umożliwi rozwiązanie problemu zanieczyszczeń od fazy produkcji do ostatecznego składowania.

Więcej informacji

[Plastiki jednorazowego użytku | Strona Komisji](#)

[Dyrektywa - 2019/904 - EN - Dyrektywa SUP | EUR-Lex](#)

[Dane dotyczące tworzyw sztucznych jednorazowego użytku EEA | EEA](#)

[Broszura na temat działań UE w zakresie walki z zanieczyszczeniem mikroplastikiem | Strona Komisji](#)

[Śmieci morskie na wybrzeżu UE zmniejszyły się o prawie jedną trzecią | Strona Komisji Wspólnego Centrum Badawczego](#)